

HIKMƏTİN ALƏMİ

Hikmət İsmayılov oğlu Mahmudov 15 may 1936-ci ildə İsmayıllı rayonunun Mican kəndində müəllim ailəsində anadan olub. 1963-cü ildə Bakı Dövlət Universitetinin geolojiya fakültəsini bitirib. 1963-1966-ci illər Qazaxistanda, Maqadanda və Azərbaycan Geolojiya İdarəsində (indiki Ekolojiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi) istehsalatda işlədiyi dövrədə bir neçə qızıl, gümüş, pyezokvars, perlit və obsidian ya-taqları aşkar edib xalqın istifadəsinə veribdir.

1967-ci ildən AMEA Geolojiya və Geofizika İnstitutunda fəaliyyət göstərir. 50 ilə yaxındır elmi-tədqiqat işləri ilə məşğuldur. Bu müddətdə professor H.İ.-Mahmudovun 200-dən çox elmi əsərləri, o cümlədən 20-yə qədər monoqrafiyaları, elmi kitabları, habelə 5 dərslik kitabı və 7 ixtirası işıq üzü görübür. Elmdə bir çox yeniliklər edən Hikmət Mahmudov, həm də 50 ildir ali məktəblərdə geokimya və ekolojiya fənlərinin dən dərs deyir. Onun vaxtilə dərs dediyi tələbələr bu gün akademiklər, Akademianın müxbir üzvləri və professorlardır.

Dünyanın bir çox görkəmli alımları Hikmət Mahmudovun elmi nailiyyətlərini çox yüksək qiymətləndiriblər. «İlin alimi», «İlin Vətənpərvər adamı», «Şərəfli ömrə yolu» fəxri adalarına, «Qızıl qələm», «Vətən» mükafatlarına, «Tərəqqi» medalına və «Prezident təqaüdү»nə layiq görülmüş professor Hikmet Mahmudov şöhrətli alim, tanınmış şair və təcrübəli pedaqoq kimi bu gün də öz yaradıcılıq fəaliyyətini müvəffəqiyətlə davam etdirir.

O, həm də Hikmət Mahmud imzasıyla geniş oxucu kütłüsine tanınan şairdir. Hikmət Mahmudun bir çox şeir kitabları oxuculara yaxşı tanışdır: «Çiçəklərin intizarı», «Danışanda-güləndə», «Qocalmağa tələsmə», «Könül açan söz deyək», «Dünya, sənin nəyin yoxdur...», «Qiyma gözəlliyyə», «Karvan yolu», «Mənim yaddas kitabım» və s. Onun 50-dən çox şeirlərinə görkəmli bəstəkarlar mahnilər bəstəleyiblər. Hikmet Mahmud poeziyasına dövrümüzün bir çox qüdrətli qələm sahibləri - Bəxtiyar Vahabzadə, İlyas Əfəndiyev, Əli Vəliyev, Hüseyin Arif, Məmməd Araz, Famil Mehdi, Nəriman Həsənzadə, habelə böyük ədəbiyyatşunas alımlar - Əkrəm Cəfər, Pənah Xəlilov, Xalid Əlimirzəyev, görkəmli filosof alımlar-akademiklər - Firudin Köçərli, Fuad Qasızmədə, İsa Həbibbəyli və başqaları çox yüksək qiymət veriblər. Onun şeirləri müxtəlif xalqların dillərinə tərcümə olunubdur.

Hikmət Mahmudun bir şəxsiyyət, bir alim, bir şair kimi mənəvi mühitimdəki yerini göstərən çox dəyərli bir nəşr nümunəsi də var. Bu AMEA-nın Geolojiya və Geofizika İnstitutunun elmi şurasının qərarı ilə çap olunmuş "Himət Mahmud" (Tərtibçilər: geolojiya-

mineraloziya elmləri doktoru, Əməkdar elm xadimi, professor Şahin Balakişibəyli; elmi işçi Kəmalə Səmədova; redaktor Səyavuş Məmmədzadə; "Azərbaycanın elm və mədəniyyət xadimlərinin bibliografiyası" seriyasından, Bakı, "Nurlan", 2017, 200 s.) bibliografiyasıdır. Dəyərli elmi nəşr kimi bu kitabın əsas diqqəti cəlb edən cəhəti budur ki, nəinki bu günün, həm də gələcək nəsillərin Hikmet Mahmud haqqında hər hansı bir sualına cavab tutarlı mənbədir.

Bibliografiya Hikmət Mahmudun həm elmi, həm də pedagoji fəaliyyətinin xronoloji mahiyyətini özündə ehtiva edir. Hər hansı bir oxucu, əlbəttə, əsasən tədqiqatçı Hikmət Mahmudun həyat və yaradıcılıq yolu ilə bağlı etibarlı mənbə axtararsa, bu kitab onun üçün bələdçi olacaqdır. Çünkü buradakı faktların etibarlılığına, doğruluğuna və düzgünlüğünə təminat var. Bu təminat Hikmət Mahmudun özünün diqqətidir. Çünkü bibliografiya onun sağlığında nəşr olunub. Və bütün elmi və ədəbi fəaliyyətine məsuliyyətli olan Hikmət Mahmud bibliografiyada göstərilən bütün faktları özünün diqqətindən kənarda qoymayıb.

Bibliografiyanın əhətə etdiyi ictimai mühit iki isti-

qamətdə bütün aydınlığı ilə Hikmət Mahmudu təqdim edir. Biz burada həm Hikmət Mahmudun elmi fəaliyyətini izləyən, onun elmi yaradıcılığına münasibət bildirən alımların siyahısını və onların sözlərini, həm də bu görkəmli ziyalının şair obrazını xarakterizə edən ədəbi mühitin çox tanınmış zəka sahiblərinin adlarını (ad sırasını) görürük. Demək, Hikmət Mahmud həm elmi ilə, həm də bədii yaradıcılığı ilə kifayət qədər ya-sadıqı uzun ömürdə zamanının həmişə üzdə olan söz, sənət sahibi kimi müasirləri tərəfindən qiymətləndirilmişdir. Bibliografiyaya "Ön söz" yazmış akademik Akif Əlizadə görkəmli zəka sahiblərinin ad sırasını ya-da salır (Mirəli Qaşqay, Əzəl Sultanov, Şəfaət Mehdiyev, Həsən Əliyev, Ziya Bünyadov, Budaq Budaqov, Sultan Mehdiyev, Sübhü Salayev, Abel Məhərrəmov..., İsmayıllı Şıxlı, Ələkbər Tağıyev, Süleyman Ələskərov, İslam Rzayev...), sonra yekun sözü ilə Hikmət Mahmudun əsil ziyalı obrazını gördüyü kimi xarakterizə edir: "Himət Mahmud geniş dünya Görüşlü, derin zəkalı, fitri istedada malik, zəhmətsevər bir insandır. Bu şəxsiyyət bütün insani keyfiyyətləri özündə cəm edibdir. Yüksək mədəniyyət, təmkinlik, sakit danışq tərzi, sadə davranış qaydaları, sözü sakit və kəskin, habelə cəsarətlə deməsi Hikmet Mahmud dünyasının daxili aləminin psixologiyasını eks etdirir. Bir çox məclislerdə Hikmət Mahmudun kəsərli və cəsarətli çıxışları, xüsusən də xalqımıza qəsd edən düşmənlərimizə qarşı onun ifşa edici nitqləri və şeirləri bütün Azərbaycan xalqının ürəyincə olmuşdur. Damarlarında əsil azərbaycanlı qanı axan bu böyük insan bütün varlığı ilə hər zaman xalqımızın dilini, mədəniyyətini, qürurunu qorumağı bacaran böyük ziyalıdır. Hikmət Mahmud diliminin paklığını, təmizliyini və billurluğunu qorumağa daima ürəkdən səy göstərir. Azərbaycana Hikmet Mahmud kimi geniş düşüncə və yüksək bilik diapozonuna malik ziyalılar hava və su kimi vacibdir". Bir sözə, akademik Akif Əlizadənin bu düşüncələri göstərir ki, Hikmət Mahmud bir zaman üçün yox, gələcək zamanlarımız üçün də yaşıarı bir simadır.

Görkəmli alim, tanınmış şair və təcrübəli pedaqoq H. Mahmudov hazırda AMEA-nın Geolojiya və Geofizika İnstitutunda şöbə rəhbəri kimi fəaliyyət göstərməklə yanaşı həm də öz elmi, pedagoji və poeziya yaradıcılığını yüksək səviyyədə davam etdirir. 80 yaşlı yublyarımızı təbrik edir, ona cansağlığı və yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Bu qeydlər Hikmət Mahmudun sağlığında yazılmışdı. Ona görə də qeydlərin məzmunundan şairin həyat yolu zamanına uyğun verilib.

Əli RZA XƏLƏFLİ